

Évértékelés

Büntetés-végrehajtás '2000 ● Új feladatok

2001. február 8-án a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet Venyige utcai létesítményében tartotta évértékelő, feladat-meghatározó értekezletét a büntetés-végrehajtási szervezet. Az esemény előzményeihez tartozik, hogy az országos parancsnokság elkészítette önértékelő jelentését, amelyet a miniszteri értekezlet január 31-én külön napirendi pontként tárgyalt. Az így kiegészült jelentés egyaránt tartalmazza a bv. szervezet eredményeit, az egyelőre leküzdetlen gondokat és hiányosságokat, valamint a jövőbeli feladatokat. Az értekezleten részt vettek a minisztériumi elöljárók, az országos parancsnokság vezetői, a bv. intézetek parancsnokai, a kft.-k ügyvezető igazgatói, valamint az együttműködő szervek, a rendőrség, a határőrség, a vám- és pénzügyőrség, a Legfőbb Ügyészség, a Nemzetbiztonsági Hivatal és a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálata képviselői. Dr. Bökönyi István országos parancsnok szóbeli kiegészítését követően dr. Hende Csaba igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár értékelte a bv. szervezet 2000. évi tevékenységét, majd Márki Zoltán IM-főcsoportfőnök evidenciákat fogalmazott meg a büntetés-végrehajtásról. Tekintettel arra, hogy az értekezleten elhangzottak dokumentumértékű gondolatok, a három vezető megállapításait a Börtönügyi Szemle ezúttal szinte szó szerinti hűséggel adja közre.

Dr. Bökönyi István vezérőrnagy, országos parancsnok: Minden jelenlévő előtt ismert hogy a BVOP éves jelentése első részében 11 tevékenység, fő szolgálati terület önértékelését végezte el. Ezek a következők voltak: a vezetés és irányítás; a személyi állomány helyzete; a biztonsági feladatok végrehajtása; a védelmi tevékenység; az egészségügyi tevékenység; a költségvetési gazdálkodás; a gazdasági társaságok működése; a hivatali és funkcionális tevékenység; az ellenőrzési, fegyelmi, panaszügyi tevékenység; a sajtó- és kommunikációs tevékenység.

Nem kívánom az önértékelő jelentés egyes részeinek rövidített tartalmát ismertetni. Szóbeli kiegészítésemben inkább felvázolom, miket tart a bv. vezetése legfontosabb sikereinek a 2000. évi össztevékenységből, és mely tevékenységek ítélhetők sikertelennek, hibának, hiányosságnak.

Sikerek

A bv. vezetése sikernek értékeli a 2000. évi össztevékenységből a következőket: 2000-ben a bv. területén nem történtek olyan súlyos rendkívüli események, amelyek a médiában, a közvéleményben, a politikában negatív, válságra utaló jelzéseket okozhattak volna. Úgy gondolom, összehasonlításnak elég, ha az 1999. évi Döcher, Csobolya ügyekre, vagy Asker Mohammed szír állampolgár szöktetésére utalok; a jogszabályok betartását a korábbi évekhez viszonyítva következetesebben követelte meg a bv. állomány a fogvatartottaktól. A követelménytámasztás során nem a jogszabályok mechanikus alkalmazása érvényesült, hanem a bv. vezetői, parancsnokai intézkedéseiknél a jogszabályok szellemét is figyelembe vették. Íme, néhány adat ezzel kapcsolatosan.

Az enyhébb végrehajtási szabályok alá eső fogvatartottak száma:	Eltávozások száma:
1998. XII. 31. 875 fő	26 340 fő
1999. XI. 30. 488 fő	13 116 fő
2000. XI. 28. 104 fő	882 fő

Az ideiglenes intézetelhagyások száma:

1999. 13 007 fő

2000. 4 082 fő

Az egyéni felelősség érvényesítésével, az ellenőrzés formáinak, módszereinek javításával a vezetői, irányítói tevékenység magatartásszintre emelkedett.

Elmozdulás történt a személyi állomány anyagi-szociális helyzetének javítása terén. 2000-ben nemcsak a hivatásos, hanem a közalkalmazotti állománynak is fizettünk üdülési hozzájárulást. Megemeltük a ruházati utánpótlási illetményt, a gyógyászati eszközök áraihoz történő hozzájárulást. Három évre visszamenően kifizettük az állomány ünnepségekre eső távolléti díjait, és 2000 végén, karácsony előtt félhavi illetménynek megfelelő egyszeri jutalmat kapott a teljes állomány. Rendszerbe állítottuk a rekreációs gyógyító-pihentető programot, 133 kollégánk számára biztosítottunk lakásvásárláshoz munkáltatói kölcsönt.

Kialakítottuk és felterjesztettük a bv. fejlesztési koncepcióját, melyet az igazságügy-miniszteri értekezlet megtárgyalt és elfogadott.

A bv. költségvetési gazdálkodása lényegesen sikeresebb volt, mint a korábbi években. Míg 1998-ban 311 millió forint, 1999-ben 373,2 millió forint hiánnyal zártuk az évet, 2000 végén nem volt adósságállományunk. Ez nemcsak a takarékos, tervszerű, átgondolt gazdálkodási tevékenységnek volt köszönhető, hanem a kormány és az IM segítő tevékenységének is, hiszen az év végén 860 millió forintot kaptunk a költségvetési tartalékalapból, illetve az IM-szervek közötti átcsoportosításként.

Bár még csak napjainkban kezdődik a Fővárosi Bv. Intézet III. számú, Venyige

utcai objektuma biztonsági rendszerének próbaüzeme, sikeresen átadtuk az épületegyüttest, és elhelyeztünk 520 fogvatartottat az objektumban.

Létrehoztuk a börtönlelkészi szolgálatot, amely jelentős szerepet vállal a fogvatartottak személyiségének fejlesztésében.

Összességében sikeres volt a bv. szervek más szervekkel történő együttműködése. Megállapodást kötöttünk a Vám- és Pénzügyőrséggel, a Nemzetbiztonsági Hivatallal, a Helsinki Bizottsággal, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal. Bár nem került még aláírásra a rendőrséggel kötendő együttműködési megállapodás, mégis kitűnő volt a két szervezet együttműködése. Ezért a Belügyminisztérium 2001. február 7-ei éves értekezletén a belügyminiszter úr külön köszönetet mondott.

2000. október 17–20. között tartottuk meg a magyar bv. történetéről, az Európai Unió igényeihez történő igazodásról szóló nemzetközi konferenciát, melyen 13 ország képviselői, 2 szervezet (az Európa Tanács Kínzás és Embertelen Bánásmód Elleni Bizottsága, a CPT, továbbá a Nemzetközi Börtönügyi Társaság) vezető tisztségviselői vettek részt. Külföldi kollégáink jól szervezett, magas színvonalú, tudományos igényű konferenciának minősítették a rendezvényt.

Hiányosságok

A bv. állomány jövedelmi viszonyaiban lényeges javulást nem tudtunk elérni, nem voltunk képesek jelentősen változtatni az intézetek túlzsúfoltságán, nem volt megfelelő az állománymegtartó munkánk, magas volt a fluktuáció, az előző évhez viszonyítva emelkedett a szökések száma. Nem vigasztalhat bennünket az sem, hogy a megszökött 19 személy közül 12-t a bv. állomány fogott el az intézetek környékén, 5-öt a rendőrség talált meg, és már csak 2 fő van szökésben. A szökések döntő számban abból adódtak, hogy nem voltunk képesek javítani a fogvatartotti munkahelyek őrzési-felügyeleti biztonságán.

A bv. gazdasági társaságai közül több veszteségesen gazdálkodott, ráadásul az 1999. évihez képest 96 fővel csökkent a foglalkoztatottak száma.

Dr. Hende Csaba, IM politikai államtitkár értékelése: A büntetés-végrehajtás 2000.évi tevékenységének értékelése a 2001.január 31-ei miniszteri értekezleten megtörtént. A miniszteri értekezleten elfogadott értékelés alapján a büntetés-végrehajtás elmúlt évi tevékenységéről és helyzetéről a következő megállapításokat teszem: a büntetés-végrehajtás általános helyzetében alapvető változás nem következett be, a körülmények számottevően nem romlottak, de nem is javultak. A büntetés-végrehajtás helyzetét továbbra is a már jól ismert, elsősorban gazdasági okokra visszavezethető gondok jellemezték.

A gondok közül az Európai Bizottság Magyarországról szóló 2000. évi országjelentése is tartalmazza a börtönök zsúfoltságát. A jelentés megállapítja, hogy Magyarország továbbra is szem előtt tartja az emberi jogokat és szabadságjogokat, ugyanakkor a börtönök túlzsúfoltsága továbbra is problematikus, amit kezelni szükséges. Felhívja a figyelmet arra, hogy a nemzetközi standardoknak megfelelően kell kialakítani az elhelyezési feltételeket a börtönökben.

Az Európa Tanács kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzésére létrejött Európai Bizottság (CTP) 1999 decemberében tett látogatásáról szóló, 2000 júliusában megküldött jelentésében is a legjelentősebb problémaként említi a börtönök zsúfoltságát. A CPT azt az ajánlást tette, hogy a magyar hatóságok erőteljesen folytassák a börtönök zsúfoltsága elleni küzdelemre szánt intézkedések teljes körének végrehajtását.

Mindezek olyan objektív körülmények, amelyekben a tárca és a büntetés-végrehajtás vezetése önerőből lényeges változásokat nem volt képes elérni. Az ország gazdasági

helyzete pedig nem tette lehetővé, hogy gyors és alapvető változások történjenek. Ezek a tényezők erősen behatárolták a tárca és a büntetés-végrehajtás vezetésének mozgásterét a helyzet kezelésében.

A tárca felügyeleti szerepe az elmúlt évben erősödött, ami különböző formákban és módszerekben nyilvánult meg. A minisztérium vezetése folyamosan figyelemmel kísérte a büntetés-végrehajtás helyzetét és problémáit. Ez akként is megnyilvánult, hogy vezetői fórumokon is többször téma volt a büntetés-végrehajtás, főként a pénzügyi és gazdasági jellegű teendőket illetően. A minisztérium vezetői egyre gyakrabban jelentek meg a büntetés-végrehajtási intézetekben, intézményekben, és személyesen tájékozódtak azok helyzetéről és problémáiról. A büntetés-végrehajtást felügyelő főcsoportfőnök hivatalba lépésével a felügyeleti tevékenység felelős vezetői szinten is rendszeressé vált. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsokságának 1999-ben kialakított új szervezete a 2000. év folyamán összekovácsolódott. A kinevezett új vezetők a kívánalmaknak megfelelően tevékenykedtek. Az elmúlt évben erősödött az országos parancsnokság irányító szerepe, naprakészen irányítják a bv. intézeteket, intézményeket. Az irányítói fórumrendszer egyre hatékonyabban működik. Az irányítói munka szerves része lett az ellenőrzési tevékenység, amely szervezettebbé és hatékonyabbá vált. A minisztériumi és az országos parancsnoksági ellenőrzések megfelelően egymásra épülnek. Fokozódott az országos parancsnokság követelménytámasztása, határozott, kiszámítható és következetes munka hatásaként javult a bv. intézetek rendje és fegyelme, a napi munkavégzés szervezettebbé vált. A BVOP vezetése által meghatározott irányítási pioritások reálisak voltak, azok végrehajtása a lehetőségekhez képest megfelelő volt.

A bv. intézetek és intézmények élén végrehajtott személyi változásokat követően jelenleg stabilizálódott a vezetői állomány. Sajnálatos azonban, hogy a vezetés második és harmadik szintjéből rendkívül nehezen lehet biztosítani a vezetői utánpótlást, néha vonakodást is tapasztaltam, a nagyobb kihívások, felelősebb parancsnoki pozíciók vállalásával szemben. Ez veszélyes, mert arra utal, hogy a bv. tisztikarának egy része elkényelmesedett.

A minisztérium és az országos parancsnokság vezetése az év folyamán mindvégig kiemelt figyelmet fordított a személyi állomány stabilizálására, helyzetének javítására. Mindezek ellenére a személyi állomány helyzetében alapvető változást már nem sikerült elérni. A személyi állomány fluktuációja 2000-ben is magas volt, a felvételek száma 859, a távozások száma 938 volt, ami a 6776 fős személyi állomány 26 százalékát teszi ki. A nagyarányú munkaerő-mozgáson belül kimondottan hátrányos, hogy a kilépők száma meghaladta a belépőkét.

A felső korhatár előtti magas nyugállományba helyezések (264 fő) miatt csökkent az 50 év feletti testületi tagok aránya (5,7%). Ez a tendencia tovább folytatódhat, figyelemmel arra, hogy a 40-50 év közötti korosztály aránya 20,1 százalék, várhatóan közülük sokan vonulnak idő előtt nyugállományba. Ez a jelenség problémákat okoz, az újonnan felvett fiatal munkatársak ugyanis nem tudják megfelelően átvenni a tapasztalatokat. Ez a gond főként a biztonsági szakterületen jelentkezik, az itt szolgálatot teljesítők jelentős része gyakorlatlan, tapasztalatlan.

A személyi állomány egészségi állapota az elmúlt évekéhez képest nem változott, az 1 főre eső betegnapok száma magas (20 nap). A személyi állomány fizikai és pszichés megterhelésének ellentételezésére bővültek a rehabilitációs és rekreációs lehetőségek (Igalon és Pilisszentkereszten beindult a rekreációs program).

A személyi állomány fegyelmi helyzetét tekintve a fegyelmi és a büntetőeljárások száma tovább csökkent. (1999-ben az állomány 11,2%-ával, 708 fővel szemben; 2000-ben 9%-ával, 629 fővel szemben in-

dult fegyelmi, illetve büntetőeljárás). A 217 büntetőeljárás során 69 elmarasztaló ítélet született (az állomány 1 százaléka), felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés, megrovás, próbára bocsátás formájában. A 412 fegyelmi eljárásból 328 esetben kellett fenyítést kiszabni. A személyi állomány fegyelmi helyzetében lassú javulási tendencia állapítható meg. A dolgozók erkölcsi és anyagi megbecsülése terén a következő eredményeket lehetett elérni. 2000-ben 2951 fő, az állomány 43 százaléka részesült valamilyen elismerésben. Ezenkívül a teljes személyi állomány egyszeri félhavi különjuttatásban részesült, sor került a ruházati utánpótlási illetmény tízezer forintos kiegészítésére, a közalkalmazotti állomány tizenötezer forint keresetkiegészítést kapott, az egészségügyi szakterületen dolgozók az előbbieken túl is juttatásban részesültek. A teljes állomány 15 000 Ft üdülési hozzájárulást kapott.

Biztonság

A büntetés-végrehajtási intézetek biztonsága 2000-ben megfelelőnek, a biztonsági szaktevékenység eredményesnek nevezhető. Több bv. intézetben mégis feszítő gond a biztonsági szakterület létszámhiánya, az ebből eredő túlszolgálatok magas száma. Ennek megoldására nagyobb figyelmet kellett volna fordítani a betöltetlen álláshelyek feltöltésével.

A rendkívüli események számában és súlyosságában az előző évekhez képest lényeges változás nem történt. Negatívumként értékelhető azonban, hogy a szökések száma az 1999. évihez (15 esetben 16 fő) képest nőtt (18 esetben 19 fő). Külön probléma, hogy az őrzött objektumokból 4 esetben 5 főnek sikerült megszöknie. Kábítószert viszont az 1999. évi 18 esethez képest 2000-ben csak 2 esetben fedeztek fel. Ez arra utal, hogy az intenzívebb felderítő tevékenységnek visszatartó hatása van. Ugyanakkor lényegesen több mobiltelefont fedeztek fel a bv. intézetekben, mint korábban (1999-ben 48 db, 2000-ben 120 db), ami indokolttá tette a mobiltelefonok felderítésére szolgáló technikai eszközök mielőbbi rendszerbe állítását. Az együttműködő fegyveres szervekkel közösen végzett negyedévenkénti biztonsági ellenőrzéseknek jelentős hatásuk volt a biztonság megerősítésében.

A folyamatosan elavuló biztonságtechnikai berendezések és eszközök korszerűsítésére – a pénzügyi lehetőségek szűkössége miatt – nem a kellő ütemben kerülhetett sor. Ez hosszabb távon komoly gondot okoz. Eredményként értékelhető viszont, hogy sikerült beszerezni 5 db csomagvizsgáló berendezést, valamint sikerült vásárolni a szolgálati feladatoknak megfelelőbb fegyvereket is.

A fogvatartottak átlagos létszáma 2000-ben 15 659 fő volt, ami 682-vel több az előző évinél. Az összlétszámon belül szinte változatlan az előzetesen letartóztatottak száma, nőtt viszont az átlagos fogvatartási időtartam (6 hónapról 8,5 hónapra).

Az elítéltek bv. fokozatok szerinti összetétele nem változott, az előélet szerinti megoszlás azonban eltolódást mutat az első bűntényesek irányába (elsőbűntényes 1999-ben 41, 2000-ben 49 százalék). Ez az arányeltolódás jelzésértékű az elsőbűntényesekkel való intenzívebb foglalkozás tekintetében.

A bv. intézetek befogadóképessége jelenleg 10249. Tavaly mindössze 225 férőhellyel nőtt a befogadóképesség, ami arra vezethető vissza, hogy a férőhely-növekedésekkel egyidejűleg néhány bv. intézetben (Sopronkőhida, Baracska) a rekonstrukciós munkák miatt átmenetileg csökkenteni kellett a férőhelyek számát. A bv. intézetek átlagos telítettségi mutatója 156 százalékos volt.

Munkáltatás és szabadidő

A fogvatartottakkal való foglalkozás és bánásmód terén a kellő szigor és a humánum egyaránt érvényesült. A fogvatartot-

tak részére a jogszabályokban meghatározott jogokat biztosították, ugyanakkor kötelezettségeik teljesítését is megkövetelték. Mindez jelentősen hozzájárult a bv. intézetek rendjének és fegyelmének megszilárdításához. Az intézetek vezetői gondosabban és körültekintőbben mérlegelték a bv. intézet elhagyásának különböző jogcímeken történő engedélyezését.

Az elmúlt évben jelentős eredményeket sikerült elérni a fogvatartottak oktatása és szakképzése terén. Az 1999.évi 1514 főhöz képest 2000-ben 2616 fogvatartott vett részt valamilyen képzésben (általános iskola, gimnázium, szakmunkásképzés, munkaerő-piaci képzés). A fiatalkorú fogvatartottak részére a PHARE-program keretében 5 szakmában történt szakképzés. A felsoroltakon kívül a fogvatartottak rehabilitációját és reszocializációját elősegítő több tréninget és konfliktuskezelő programot sikerült indítani, melyeken 430 fogvatartott vett részt.

A bv. intézetek zsúfoltsága és a megfelelő helyiségek hiánya, illetve szűkössége miatt nem javultak a zárkán kívüli szabadidő eltöltésének lehetőségei. E problémával kapcsolatban a CPT azt az ajánlást tette a már említett jelentésében, hogy a magyar hatóságok tegyenek nyomatékos erőfeszítéseket a fogvatartottaknak szóló tevékenységi programok fejlesztésére. A CPT azt ajánlja, hogy valamennyi fogvatartott a nap ésszerű részét (8 órát vagy többet) töltse a zárkáján kívül, különféle célirányos tevékenységekkel (munka, oktatás, kikapcsolódás, társas tevékenység stb.).

A büntetés-végrehajtás történetében kiemelkedő jelentőségű eseményként értékelhető, hogy 50 évi szünetelés után, a történelmi egyházak segítségével újból megszervezték a *Börtönlelkészi Szolgálatot.* A szolgálat szeptemberben kezdte meg hitéleti ténykedését. Jelenleg az országos intézetekben 15 főállású lelkész, a megyei intézetekben pedig 15 részfoglalkozású lelkész teljesít szolgálatot. A börtönlelkészek közül 18-an a katolikus egyházat, 11-en a protestáns egyházakat, 1 lelkész pedig a zsidó egyházat képviseli. A Börtönlelkészi Szolgálat létrehozásával a fogvatartottak lelki gondozása és a hitéleti tevékenység a korábbi időszakhoz képest szervezettebbé vált.

A hitéleti tevékenységet egyes intézetekben kápolnák létesítése is fellendítette. Kiemelkedő jelentőségű a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben, a Budapesti Fegyház és Börtönben, valamint az Állampusztai Országos Bv. Intézet solti alegységében létesített kápolnák felszentelése.

A fogvatartottak foglalkoztatása az elmúlt évben kedvezőtlenebbül alakult, mint 1999-ben. Az elítéltek összlétszámához viszonyítva a foglalkoztatási arány 3 százalékkal csökkent (1999-ben a 10 800 elítélt 65,8 %-a, azaz 7109 fő, míg 2000-ben a 11 201 fő elítélt 62,8 %-a, 6915 fő dolgozott). A dolgozó fogvatartottak munkadíja a jogszabályi előírásoknak megfelelő volt, a költségvetési területen 7810 Ft, a kft.-knél 7721 Ft volt az átlagos munkadíj.

Gazdálkodás

A büntetés-végrehajtás 2000. évi költségvetési gazdálkodásában, a gazdálkodás szabályozásában a korábbi évekhez képest jelentős eredmények voltak tapasztalhatók, ezért dicséretet érdemel *Varga Valéria* dandártábornok asszony. A gazdálkodásra vonatkozó belső szabályozások elkészültek, valamint a 2000. év végére elfogadásra és megkötésre kerültek a BVOP és az intézetek (intézmények) között a gazdálkodási feladatok munkamegosztására és a felelősségvállalás rendjére vonatkozó BVOP–intézeti megállapodások.

Az év során az intézetek működőképességének megőrzése és az állomány jogszabályban előírt járandóságainak kifizetése mellett a költségvetési területre vonatkozóan megfogalmazott legfontosabb feladatokat a büntetés-végrehajtásnak lényegében sikerült teljesítenie. Ezek a főbb feladatok a következők voltak: az adósságállomány megfelelő kezelése, illetőleg jelentős csök-

kentése, a decentralizált bérrendszer bevezetése, az elemző-értékelő tevékenység bizonyos fokú növelése, az egyéni felelősség előtérbe helyezése a gazdálkodási területen, a személyi állomány stabilizálása érdekében az anyagi és szociális helyzet javítása, az intézményrendszer fejlesztésének folytatása és ezen belül a Venyige utcai beruházás befejezése, a gazdálkodás szervezettségének, rendjének, eredményességének javítása.

Elsősorban költségvetési források hiányában csak részben sikerült, illetve eredménytelen maradt néhány célkitűzés megvalósítása. Így például elmaradt az intézetek fogvatartotti férőhelyeinek jelentősebb arányú emelése, a zsúfoltság csökkentése, a szolgálati technikai eszközrendszer bővítése, valamint a szolgálati munkakörülmények jelentős javítása, a személyi állomány elvándorlását nem sikerült megakadályozni, nem tudtuk elérni a bv. dolgozók anyagi elismerésének, rendszeres és nem rendszeres személyi juttatásainak, illetményének jelentős mértékű emelését.

Az állomány járandóságainak maradéktalan kifizetése mellett – az azon felül biztosított juttatások révén – a már említettek szerint mégis nőtt a büntetés-végrehajtás állományának anyagi elismerése. Mindezen juttatások meghatározó forrását azonban a költségvetés általános tartaléka, illetve a fejezeten belül átcsoportosított források teremtették meg. Ez az év végén többlettámogatást jelentett.

A dologi kiadások területén az intézetek működésének folyamatosságát biztosítani tudták, ugyanakkor ennek érdekében havonta jelentős előirányzati korrekciókat kellett végrehajtani.

A többlettámogatások hatására – miként ez már elhangzott – az évek óta halmozódó adósságállomány a minimálisra csökkent. A büntetés-végrehajtás a 2000.évet lényeges határidőn túli tartozás nélkül zárta, amely a 373 millió forintos januári induló tartozásállományhoz képest jelentős eredmény.

A beruházások területén a Venyige utcai objektum átadása jelentette a legnagyobb fejlesztési feladatot, de folytatódtak az intézetek megkezdett férőhely-bővítési, fűtés-, konyha-, szennyvíztelep-korszerűsítési munkálatai, illetve újak is kezdődtek (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet).

A gazdasági társaságok 2000. évi teljesítményének értékelésekor a tényleges gazdálkodási eredmények és a fogvatartotti foglalkoztatás alakulása mellett figyelembe kell venni a piaci körülmények további nehezülését és az egyes, válsággal küszködő ágazatok – mint például textilipari, illetve az időjárási szélsőségekkel is sújtott mezőgazdaság – helyzetét is. Az éves beszámolókat megelőzően teljes körű értékelést nem lehet adni, azonban az egyes gazdasági folyamatok irányára, a következő évet meghatározó tendenciák kialakulására következtetni lehet. Az ipari kft.-k a tervezett 71,2 MFt eredményével szemben 73,6 MFt veszteséggel zárták az évet. A 9 kft. közül 6 veszteségesen gazdálkodott. A 3 mezőgazdasági kft. közül 2 nyereséggel zárta az évet. Pozitív változás viszont az előző évhez képest a felügyelő bizottságok működésének megélénkülése. A felügyelő bizottsági ülések színvonalasabbak, jobban kielégítik az alapító és az alapító képviselőjének információs igényeit. Az értékelési évben mind az alapító, mint az alapító képviselője előtt a felügyelő bizottságok elnökei beszámoltak tevékenységükről és tapasztalataikról. Szintén a kedvező változások között kell megemlíteni a havi rendszerességgel megtartott ügyvezetői értekezletek magas színvonalát. Olyan témakörökben cserélhetnek tapasztalatot és gondolatot a résztvevők, amelyek minden bv. gazdálkodó szervezetet érintenek, és hasznosíthatók a napi működés során.

A büntetés-végrehajtás elmúlt évi tevékenységét összességében úgy lehet értékelni, hogy az 1999-ben megindult kedvező változási tendencia a 2000. évben tovább folytatódott.

A szakmai területen javult a BVOP irányítási tevékenysége, a bv. intézetek és intézmények vezetésének színvonala.

★

A mai értekezlet tárgya kettős. Elhangzott már a Bv. 2000. évi össztevékenységének értékelése, és következik a Bv. 2001. évi fő feladatainak meghatározása. Tekintettel arra, hogy dr. Bökönyi István bv. vezérőrnagy országos parancsnok részt vett a 2001. január 31-ei miniszteri értekezleten, ahol Miniszter Asszony meghatározta a 2001. év fő feladatait, ő fog erről részleteiben beszélni.

Bár tegnap a Belügyminisztérium éves értekezletén – ahol *dr. Orbán Viktor* miniszterelnök úr beszédet mondott – a Bv. részéről 23 vezető vett részt, kötelességemnek tartom felhívni a figyelmet a miniszterelnöki beszéd azon részeire, amely a Bv. Szervezetre, illetve a Bv. szervezetre is vonatkozott.

Miniszterelnök Úr szólt arról, hogy hazánkban a társadalmi össztevékenység központjában a család, a családok kiemelt szerepe kerül. Három fontos tényezőnek, a munkának, a tanulásnak és a rendnek kell uralnia életünket.

Kifejtette miniszterelnök úr, hogy erős állam szükségeltetik napjainkban és a jövőben is. Mindezekből következik az, hogy a rendvédelmi szervek szerepe felértékelődik. Ezt felismerve a Kormány 2001.júliusától olyan változásokat tervez a közszolgálat vonatkozásában, amelyek eredményeként jobb anyagi körülmények, nagyobb társadalmi megbecsülés közé kerülnek a rendvédelmi szervek tagjai.

Miniszterelnök Úr az értekezleten külön szólt a Büntetés-végrehajtási Szervezetről is. Kérte, hogy a bv. állomány fogvatartottakkal kapcsolatos fellépésében érvényesüljön a személyiségfejlesztő jelleg, de az elrettentő jelleg is. A bv. állománynak úgy kell szolgálatát teljesítenie, hogy erősödjön a társadalom, a közvélemény bizalma a bv. iránt. Ugyanakkor a bv. állomány bánjon kultúráltan azokkal a becsületes állampolgárokkal, akik megtévedt hozzátartozóikat a bv. intézetekben meglátogatják, ezzel is elősegítve azt, hogy az előzetes letartóztatottak, a szabadságvesztésüket töltő személyek családi kapcsolatai ne szakadjanak meg.

Engedjék meg Tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy az IM teljes vezetésének köszönete és jókívánságai mellett átadjam Önöknek miniszterelnök úr köszönetét az elmúlt évi eredményes tevékenységükért és jókívánságait a 2001. évre vonatkozóan.

Márki Zoltán főcsoportfőnök hozzászólása: Evidenciák a büntetés-végrehajtás területén 6 pontban: *1. A büntetés arra való, hogy végrehajtsák, ez a jog és a bíró akarata. 2. A ma kiszabott büntetést a már meglévő területen lehet végrehajtani, ez a büntetés-végrehajtás szükségképpeni korlátja. 3. Ne legyen jobb bent, mint kint, ugyanis ez a közvélemény elvárása, ehhez hozzátartozik, hogy ne legyen rosszabb, amikor kijön, mint amikor bement. 4. A büntetés-végrehajtás gyakorlata nem vezethet az elítélt kriminalitásának fokozásához, ez ugyanis a büntetés-végrehajtás diszfunkcionalitása lenne. 5. A büntetés végrehajtása nem járhat az elítélt emberi méltóságának sérelmével, ez ellenkezne jogállami felfogásunkkal. 6. A büntetés-végrehajtás és maga az elítélt is számíthat arra, hogy az illető előbb-utóbb szabadulni fog, hiszen ez a büntetés logikájából fakad.*

Ha választani kell az okos és tisztességes között, ez esetben mindig a tisztességeset választom. Rendnek kell lenni a végrehajtás területén dolgozók fejében, a jogszabályi környezetben, és rendnek

kell lennie a zárkában is.

A minisztérium vezetése megtárgyalta a bv. 2001. évi fő feladatait tartalmazó 12 pontot, azt kiegészítette, ezek az évi tervek fő prioritását képezik.

Jó munkához jó eszköz, jó emberek, jókedv egyaránt kell. Mindehhez az szükséges, hogy számba vegyük gondjainkat, feladatainkat és céljainkat.

Ebben a félévben a minisztériumi vezetés a kormány asztalára kívánja letenni azt az előterjesztést, amely a büntetés-végrehajtás helyzetéről, rövid távú programjáról szól.

A gazdasági társaságok viszonylatában az a jó sorrend, ha a foglalkoztatás, a tisztességes gazdálkodás és a nyereségesség szempontjait veszem alapul. Az első a foglalkoztatottság, a foglalkoztatás biztosítása, hiszen ez az állami feladat, a második a gazdálkodás tisztessége és csak a harmadik a nyereség.

Teendők 2001-ben

Dr. Bökönyi István bv. vezérőrnagy ismertette a büntetés-végrehajtás 2001. évi fő feladatait:

1. Szilárdítani kell a fogvatartottaknak helyt adó intézetek, intézmények, gazdasági társaságok rendjét, a fogva tartás biztonságát a szolgálat-ellátási módszerek, a technikai eszközök fejlesztésével. A szolgálatszervezési módszerek változtatásával, technikai eszközrendszer kísérleti bevezetésével meg kell előzni, hogy a zárt intézeteken belül, a mezőgazdasági intézetek zárt részein kívül őrzés és felügyelet nélkül dolgozó fogvatartottak szökéseit.

2. Meg kell kezdeni a bv. fejlesztési koncepciójában foglalt miniszteri értekezleten meghatározott feladatok időarányos végrehajtását.

3. Tovább kell folytatni a bv. intézményrendszerének fejlesztését, elsősorban a fogvatartotti zsúfoltság csökkentése, a férőhelyek számának növelése, a bv. állomány szolgálati és munkakörülményei javítása érdekében. Ezen belül kiemelten kell kezelni a veszprémi, szegedi, miskolci és szolnoki beruházásokat.

4. Javaslatot kell kidolgozni a büntetőjogszabályok bv-t érintő részének módosítására. Ezzel párhuzamosan részt kell venni az új büntetés-végrehajtási törvény koncepciójának kidolgozásában.

5. További intézkedéseket kell tenni a bv. állomány erkölcsi, anyagi (jövedelmi, szociális) helyzetének javítása érdekében.

6. Ki kell dolgozni a hivatásos állomány időszakos pszichikai alkalmasságvizsgálatának szervezeti rendjét.

7. Fejleszteni kell a fogvatartottakkal való foglalkozás különböző formáit, különös tekintettel a fiatalkorúakra, a kábítószerfüggőkre, a nőkre, és a hosszabb időtartamú szabadságvesztésre ítéltekre.

8. Ki kell alakítani a fogvatartottak közterületen történő közcélú munkáltatásának rendszerét és minél szélesebb körben be kell indítani az ilyen irányú foglalkoztatást.

9. Javaslatot kell kidolgozni és felterjeszteni a szabadságvesztésből szabadult személyek utógondozási rendszerének korszerűsítéséről szóló IM előterjesztéshez.

10. Be kell indítani a bv. intézetek bűnmegelőzési célú börtönlátogatásainak előkészítését és országosan széleskörűvé kell tenni az ilyen látogatások lehetőségét.

11. Ki kell alakítani a Budapesti Fegyház és Börtön rekonstrukciójának keretében egy új szállítási körletet.

12. Az 1956-os forradalom és szabadságharc börtönben kivégzett mártírjainak emlékhelyet kell létesíteni a Budapesti Fegyház és Börtönben.

Végezetül az országos parancsnok köszönetet mondott az Igazságügyi Minisztérium vezetésének, hogy megkülönböztetett figyelemmel kísérte 2000-ben végzett munkáját, tevékenységét. Jelentős erkölcsi és anyagi segítséget kaptunk. Kérjük a vezetést, mondta, hogy a minisztérium ez évben is hasonló módon segítse, támogassa a büntetés-végrehajtás munkáját.

Mindkét kép az értekezletet követő sajtótájékoztatón készült. Fent balról jobbra dr. Hende Csaba igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár, dr. Bökönyi István vezérőrnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, Varga Valéria dandártábornok, az országos parancsnok gazdasági helyettese

Képünkön Csóti András dandártábornok, az országos parancsnok általános helyettese (balra) és Márki Zoltán IM-főcsoportfőnök